

## השני תרומה.

נמצא, שמשנתנו האומרת שאין תרומת השני תרומה (603) — משנת רבי עקיבא היא (604).

שנינו במשנתנו: ואין תמורה עושה תמורה.

ודנה הגמרא: מאי טעמא?

אמר קרא [ויקרא כז] "והיה הוא ותמורתו", ודרשין, "תמורתו" — ולא תמורת תמורתו.

שנינו במשנתנו: ואין הולד עושה תמורה.

והטעם הוא: דאמר קרא [שם] "והיה הוא ותמורתו", ודרשין, הוא בהמת קדשים בלבד עושה (605) תמורה, ולא ולד (606).

שנינו במשנתנו: רבי יהודה אומר: הולד עושה תמורה.

משום, דאמר קרא [שם] "והיה הוא ותמורתו יהיה קודש", ודרשין, מלת יהיה המיותרת — לרבות את הולד.

ומבררת הגמרא: ורבנן, מה דרשו ממלת "יהיה" המיותרת?

ומתריצין: לרבות שוגג כמזיד, אם המיר בשוגג, כגון: שרצה לומר "שור שחור שיצא מביתי יהיה תמורה", ואמר "שור לבן" — תמורתו תמורה.

ואף על פי שבאופן זה אם "הקדיש" קרבן — אינו קדוש, משום דהוי הקדש בטעות, מכל מקום, לגבי תמורה — נתפסת התמורה. ונלמד ממה שנאמר "יהיה".

## מתניתין:

העופות והמנחות אין עושין תמורה. (607) שלא נאמר אלא "בהמה". (608) [ויקרא כז]

606. השפת אמת מבאר את הדרשה: מפני שכן הוא לשון הכתוב "כל אשר יתן ממנו לה" יהיה קודש לא יחליפנו ולא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב ואם המיר ימיר בהמה בבהמה והיה הוא ותמורתו יהיה קודש", משמע ש"הוא" היינו הקרבן "אשר יתן ממנו לה", ולא הולד. ועיין שם ביאורו בדרשת רבי יהודה.

607. אין ממירין אותן ואין ממירין עליהן.

608. גירסת המשנה "שלא נאמר אלא בבהמה". כלומר [על פי שושנים לדוד]: דרשה זו איננה משום "יתור" הכתוב, שהרי כבר נדרש [ט א] לדרשה אחרת, אלא ממשמעות הקרא, ממה שהתורה מדברת בבהמה יש למעט עופות ומנחות. ומדוייקת לשון המשנה, שלא אמרה

603. כתב הרב מתן בסתר, דאין הכוונה דוקא רבי עקיבא ולא חכמים —

שהרי אפילו לדעת חכמים אם תרם הראשון כשיעור — אין תרומת השני תרומה, ואפשר להעמיד המשנה אפילו אליבא דחכמים —

ואם תרצה לתרץ שבמשנה נאמר בלשון סתמי, הכולל בכל האופנים, בין בתרם כשיעור ובין בשלא תרם כשיעור —

אי אפשר לומר כן לדעת תוס' [ד"ה רבי עקיבא] שמשנתנו אינה מדברת בכל האופנים, אלא דוקא כשנתנו רשות זה לזה. וחוזרת הקושיה למה לא נעמיד המשנה כחכמים? ועיין שם תירוץ.

604. עיין הערה בשם החק נתן.

605. גירסת השיטה מקובצת.